

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า
อำเภอพาน จังหวัดเชียงใหม่
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จัดทำโดย
นางสาวพรพรรณ จันทร์ตาธรรม
นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ
หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์กร และเป็นเจตจำนงขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร โดยคัดเลือกกระบวนการ จำนวน ๒ กระบวนการ ตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทาง ในการป้องกันกับความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า
ตุลาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมาย ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง	
๑. การระบุความเสี่ยงการทุจริต (Risk Identification)	๑
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๒
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๒
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)	๓
๕. แผนบริหารความเสี่ยง	๔
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	๔
๗. จัดทำระดับการบริหารความเสี่ยง มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	๕
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๖

ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเภทความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พงศ. ๒๕๕๘)

๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงหัวทิพย์ที่มีประสิทธิภาพ

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้าน

ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พงศ. ๒๕๕๘)

ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow factor)

เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพฤติมิชอบที่อาจเกิดขึ้น	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknow factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
การขอโอนงบประมาณและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายประจำปีบ่อยครั้ง	✓	
การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน		✓

Know Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติมีมานานอยู่แล้ว
Unknow factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริตและประพฤตินิชอบ

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามรายสี มีรายละเอียด ดังนี้

๑) สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

๒) สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

๓) สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่ มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

๔) สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิด หรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสี)

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพฤตินิชอบที่อาจเกิดขึ้น	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การขอโอนงบประมาณและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ประจำปีบ่อยครั้ง		✓		
๒	การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน		✓		

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix) คือ การกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยงของปัจจัยความเสี่ยงตามตาราง ๒ ตามระดับคะแนนความจำเป็นของการเฝ้าระวังคุณกับระดับคะแนนความรุนแรงของผลกระทบ ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

๑) ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตและประพฤตินิชอบ ที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าอยู่ระหว่าง ๒ หรือ ๓

๒) ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตและประพฤตินิชอบ ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

๑) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครีเอช่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๒) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๓) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

๔) กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ส่งผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process หรือกระหนทางการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ (หรือตารางเมตริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix))

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพหุติ มิชอบที่อาจเกิดขึ้น	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงความ จำเป็น x รุนแรง
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	
๑	การขอโอนงบประมาณและแก้ไข เปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ประจำปีบ่อยครั้ง		๒			๒		๔
๒	การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไปใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน		๒			๒		๔

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ขั้นตอนที่ ๔ ให้นำค่าความเสี่ยง (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการ
ทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการ
จัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มี
ผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงาน
องค์กรแต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/
ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพหุติ มิชอบที่อาจเกิดขึ้น	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตและ ประพหุติมิชอบ		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การขอโอนงบประมาณและแก้ไข เปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ประจำปีบ่อยครั้ง	พอใช้		✓	
การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไป ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน	พอใช้		✓	

๕. แผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๕ ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง หรือค่าความเสี่ยงระดับ ๕ หรือ ๖ หรือ ๗ หรือ ๘ หรือ ๙ โดยเฉพาะช่องสูง ๙ ควรเลือกมาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ก่อนเป็นอันดับแรก

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าว พบว่า ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบอยู่ในระดับ ๒ – ๔ หรืออยู่ในความเสี่ยงต่ำ – ค่อนข้างต่ำ คุณภาพการจัดการอยู่ในระดับดี - พอใช้ การบริหารจัดการความเสี่ยงอยู่ในระดับการเฝ้าระวัง และทำกิจกรรมการบริหารความเสี่ยง

๖. การจัดการทำรายงานการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๖ เพื่อติดตามเฝ้าระวัง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการ ยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

ตารางที่ ๖ ตารางจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพฤติมิชอบที่อาจเกิดขึ้น	เขียว	เหลือง	แดง
๑	การขอโอนงบประมาณและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ประจำปีบ่อยครั้ง (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)		✓	
๒	การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)		✓	

สถานะสีเขียว : ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม

สถานะสีเหลือง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผล ความเสี่ยงการทุจริตลดลง ค่าความเสี่ยงรวมไม่เกินระดับ ๖

สถานะสีแดง : เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ นโยบาย โครงการ กิจกรรม เพิ่มขึ้น แผนใช้ไม่ได้ผล ค่าความเสี่ยงเกินระดับ ๖

๗. จัดทำระดับการบริหารความเสี่ยง มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต

๗.๑ สถานะสีแดง ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๗,๘ และ ๙ ค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับเกินกว่าการยอมรับได้ ควรมีแผนงาน มาตรการ กิจกรรมบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม

๗.๒ สถานะสีเหลือง ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๔,๕ และ ๖ ค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับเกิดขึ้นแล้ว แต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

๗.๓ สถานะสีเขียว ค่าระดับความเสี่ยงรวม = ๑,๒ และ ๓ ค่าความเสี่ยงรวมอยู่ในระดับยังไม่เกิด ควรเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตารางที่ ๗ มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยงและประพตติมิชอบที่อาจเกิดขึ้น	ค่าประเมินความเสี่ยงรวม	มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต
๑	การขอโอนงบประมาณและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายประจำปีบ่อยครั้ง (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)	๔	การประมาณการงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เทียบเคียงกับงบประมาณรายจ่ายจริงในปีที่ผ่านมา เพื่อให้สามารถตั้งงบประมาณรายจ่ายได้อย่างเหมาะสม ลดจำนวนครั้งในการขอโอนงบประมาณและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย
๒	การนำวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน (ค่าความเสี่ยงรวม = ๔)	๔	๑. การมอบหมายเจ้าหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของราชการ ๒. การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของราชการ ๓. การจัดทำใบยืม/เบิกจ่ายทรัพย์สินของราชการ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ประเด็น/ขั้นตอน/ กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง ที่อาจจะเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบ/ กระตุ้นให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง	ประเมิน ระดับความเสี่ยง			มาตรการและการ ดำเนินการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
						ต่ำ	กลาง	สูง		
๑	การโอนงบประมาณและ แก้ไขเปลี่ยนแปลง	งบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่ตั้งไว้ไม่เพียงพอต่อการ บริหาร	การขอโอนงบประมาณและ แก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายจ่ายประจำปีบ่อยครั้ง	มีภารกิจเพิ่มเติมที่ต้องใช้จ่าย แก้ไขปัญหา	ระ เ บี ย บ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓		✓		กา ร ปร ะ มา ณ การงบประมาณรายจ่าย ประจำปีที่เทียบเคียงกับ งบประมาณรายจ่ายจริง ในปีที่ผ่านมา เพื่อให้ สามารถตั้งงบประมาณ รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม ลดจำนวนครั้งในการ ขอโอนงบประมาณและ แก้ไขเปลี่ยนแปลง งบประมาณรายจ่าย	การลดลงของจำนวนครั้ง การโอนงบประมาณและ แก้ไขเปลี่ยนแปลง งบประมาณรายจ่าย
๒		การนำทรัพย์สินของราชการไป ใช้ประโยชน์ส่วนตัว	การนำวัสดุอุปกรณ์ของ สำนักงานไปใช้เพื่อประโยชน์ ส่วนตัวที่บ้าน	ไม่มีแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับ การยืม/เบิกจ่ายทรัพย์สินของ ทางราชการไปใช้	ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม		✓		๑. การมอบหมาย เจ้าหน้าที่ดูแลทรัพย์สิน ของราชการ ๒. การจัดทำทะเบียนคุม ทรัพย์สินของราชการ ๓. การจัดทำใบยืม/ เบิกจ่ายทรัพย์สินของ ราชการ	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ นำทรัพย์สินราชการไปใช้ ส่วนตัว